

POZİTİF ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

Prof. Dr. Hakan Vahit ERKUTLU

© 2015 AKADEMİSYEN KİTABEVİ

Yayın Dağıtım ve Pazarlama A. Ş.
Halk sk. 5/A Yenişehir/ANKARA
Tel: 0312 431 16 33
www.akademisyen.com

Pozitif Örgütsel Davranış

Prof. Dr. Hakan Vahit ERKUTLU
ISBN: 978-605-9942-68-3
DOI: 10.37609/akya.1984

Bu kitabın yayın hakkı AKADEMİSYEN KİTABEVİ'ne aittir. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereği herhangi bir bölümü, resmi veya yazısız, yazarın ve yayıncısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz veya kopya anlamı taşıyabilecek hiçbir işlem yapılamaz. Yazıların içerikleri yazarı bağlamaktadır.

Dağıtım Adresi

Akademisyen Kitabevi
Halk sk. 5/A Yenişehir/ANKARA
Tel: 0312 431 16 33
www.akademisyen.com

Yayın Koordinatörü: Yasin DİLMEN
Mizampaj: Rahime DİLMEN
Kapak: Rahime DİLMEN
Baskı: Özyurt Matbaacılık

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM ÖRGÜTSEL ADALET

Giriş	3
Örgütsel Adaletin Önemi	4
Örgütsel Adaletin Boyutları	6
Dağıtım Adaleti	8
İşlemsel Adalet	11
Etkileşim Adaleti	12
Bireylerarası Adalet ve Bilgisel Adalet	13
Örgütsel Adaletin Temelini Oluşturan Kuramlar	15
Eşitlik Kuramı	16
Görelî Yoksunluk Kuramı	16
Adalet Yargı Kuramı	17
Adalet Güdüsü Kuramı	18
Bilişsel Atıf Kuramı	18
Adalet Kuramı	19
Kestirme Adalet Kuramı	20
İşlemsel Adalet Kuramı	20
Dağıtım Tercihi Kuramı	21
Örgütsel Adalet İle İlgili Kuramsal Yaklaşımlar	21
Reaktif-İçerik Kuramı	23
Proaktif-İçerik Kuramı	23
Reaktif-Süreç Kuramı	24
Proaktif-Süreç Kuramı	24
Örgütsel Adalet Algısının Öncülleri	25
Liderlik Tarzları	25
Güven	26

Kontrol	26
Örgütsel Adalet Algısının Örgütsel Sonuçları	26
İş Performansı	26
Örgütsel Vatandaşlık Davranışı	27
İşten Ayrılma Davranışı	27
Örgütsel Adaletin Çeşitli Değişkenler İle İlişkisi	27
Örgütsel Adalet ve Ahlaki Değerler İlişkisi	27
Örgütsel Adalet ve Kültür İlişkisi	27
Örgütsel Adalet ve Motivasyon/Performans İlişkisi	28
Örgütsel Adalet ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi	28
Örgütsel Adalet ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi	29
Örgütsel Adalet ve Örgütsel Güven İlişkisi	30
Örgütsel Adalet ve Ödüllendirme Sistemleri İlişkisi	30
Örgütsel Adalet ve İş Doyumu İlişkisi	31
Örgütsel Adaletin Ölçümü	31
Kaynakça	32

2. BÖLÜM

ÖRGÜTSEL GÜVEN

Giriş	39
Güven Kavramının Tanımları	40
Güven Kavramının Özellikleri	44
Güvenin Oluşumu ve Boyutları	44
Güven Kaybı ve Yeniden Kazanılması	45
Örgütsel Güven Kavramı	47
Örgütsel Güven Türleri	48
Yöneticiye Güven	48
Örgüte Güven	49
Çalışma Arkadaşlarına Güven	51
Örgütsel Güvenin Önemi ve Örgüte Katkısı	51
Örgütlerde Güven Ortamının Oluşması	53
Örgütsel Güven Modelleri	55
Mishra'nın Örgütsel Güven Modeli	55
Shockley-Zalabak, Ellis ve Winograd'ın Örgütsel Güven Modeli	57
Bromiley ve Cummings'in Örgütsel Güven Modeli	58
Mayer, Davis ve Schoorman'ın Örgütsel Güven Modeli	59

Örgütsel Güvenin Sonuçları	61
Örgütsel Güvenin Ölçülmesi	62
Kaynakça	63

3. BÖLÜM ÖZ YETERLİLİK

Giriş	71
Öz Yeterlilik Kavramı	71
Öz Yeterliliğin Önemi	75
Öz-Yeterliliğin Kaynakları	77
Tam ve Doğru Deneyimler	77
Dolaylı Yaşantılar	78
Sözel İkna	79
Fiziksel ve Duygusal Durum	80
Öz Yeterliliğin Etkileri	81
Bilişsel Etki	81
Güdülemeye (Motivasyon) Etkisi	82
Stres ve Kaygıya Etkisi	82
Seçim Sürecine Etkisi	83
Öz Yeterlilik İle İlişkili Kavramlar	84
Öz Yeterlilik ve Benlik Kavramı -Öz Saygı (Benlik Saygısı) İlişkisi	84
Öz Yeterlilik ve Öz Güven İlişkisi	85
Öz Yeterlilik ve İş Performansı İlişkisi	85
Öz Yeterlilik ve Çatışma Yönetimi İlişkisi	86
Öz Yeterliliğin Stres ve Başa Çıkma Davranışları İle İlişkisi	86
Öz Yeterlilik ve Karar Verme Davranışı İlişkisi	87
Öz Yeterlilik ve İşyeri Motivasyonu İlişkisi	88
Öz Yeterliliğin Sonuçları	88
Öz-Yeterlilik Ölçümü	89
Kaynakça	90

4. BÖLÜM PSİKOLOJİK DAYANAKLILIK

Giriş	97
Psikolojik Dayanıklılık Kavramı	97
Psikolojik Dayanıklılığın Gelişiminde Risk ve Koruyucu Etkenler	100

Psikolojik Dayanıklılık Yaklaşımları	102
Psikolojik Dayanıklılık Sınıflandırmaları	105
Psikolojik Dayanıklılık İle İlgili Yapılan Çalışmalar	119
Uluslararası Çalışmalar	119
Ulusal Çalışmalar	122
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	124
Kaynakça	124

5. BÖLÜM

PSİKOLOJİK SERMAYE

Giriş	131
Psikolojik Sermaye Tanımları	131
Psikolojik Sermayenin Bileşenleri	134
Umut (Hope)	136
Öz Yeterlilik (Self-Efficacy)	139
İyimserlik (Optimism).....	141
Psikolojik Dayanıklılık (Resiliency)	144
Psikolojik Sermaye İle İlişkili Çalışmalar	145
Psikolojik Sermayenin Ölçümü	149
Kaynakça	149

6. BÖLÜM

PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRME

Giriş	159
Güçlendirme Kavramı	160
Güçlendirme Yaklaşımları	162
Psikolojik Güçlendirmenin Boyutları	164
Anlam	165
Yeterlilik	165
Özerklik	166
Etki	167
Psikolojik Güçlendirmeyi Etkileyen Etkenler	167
Yönetsel Kontrol Alanı	168
Bilgiye ve Kaynaklara Ulaşım	168
Ödüllendirme	168

Rol Belirsizliđi	169
Sosyo-Politik Destek	169
Katılımcı Örgüt Yapısı	170
Bireysel Özellikler	170
Psikolojik Güçlendirme Öncülleri ve Ardılları	173
Psikolojik Güçlendirmenin Ölçümü	177
Kaynakça	178

7. BÖLÜM

BİREY-ÖRGÜT UYUMU

Giriş	185
Birey-Örgüt Uyumu Tanımı	186
Birey-Örgüt Uyumu Kuramları	187
Kristof'un Birey-Örgüt Uyumu Yaklaşımı	187
Schneider'in Birey-Örgüt Uyumu Yaklaşımı	190
Chatman'ın Birey-Örgüt Uyumu Yaklaşımı	193
Cable ve Judge'ın Birey-Örgüt Uyumu Yaklaşımı	196
Birey-Örgüt Uyumunu Etkileyen Faktörler	197
Örgüt Kültürü ve Örgütsel İklim	197
Kişilik	198
Takım İçi Dayanışma	199
İletişim	199
Çeşitlilik	200
Liderlik	200
Mekanik ve Organik Örgüt Yapıları	200
Bağımlılık (dependency)- Karşılıklı Bağımlılık (interdependency)- Bağımsızlık (independency)	201
Bireycilik ve Toplumculuk	201
Karşılanmayan İhtiyaçlar ve Motivasyon	201
Olumlu Düşünme	202
Bireyin Örgütteki Pozisyonu	202
Birey-Örgüt Uyumunun Sonuçları	203
Birey-Örgüt Uyumunun Ölçümü	204
Kaynakça	204

8. BÖLÜM

ÖRGÜTSEL ÖZDEŞLEŞME

Giriş	211
Örgütsel Özdeşleşme Kavramının Tanımlanması	211
Örgütsel Özdeşleşmenin Önemi	214
Örgütsel Özdeşleşmenin Boyut ve Türleri	215
Örgütsel Özdeşleşme Modelleri	218
Reade'nin Temel Özdeşleşme Modeli	219
Scott, Corman ve Cheney'in Yapısal Özdeşleşme Modeli	220
Kreiner ve Ashforth'un Genişletilmiş Özdeşleşme Modeli	223
Örgütsel Özdeşleşmenin Öncül ve Ardılları	225
Örgütsel Özdeşleşmenin Ölçümü	229
Kaynakça	230

TABLORAR LİSTESİ

Tablo 1: Örgütsel Adalet Kuramlarının Sınıflandırılması	22
Tablo 2: Örgütlerde Güveni Etkileyen Etkenler	50
Tablo 3: Mishra'nın Güven Modeli Boyutları	56
Tablo 4: Rekabet Avantajı Sağlamada Kullanılan Bazı Kaynakların Özellikleri	134
Tablo 5: Örgütsel Özdeşleşme Tanımları	213

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Örgütlerde Güvenin Oluşumu	54
Şekil 2: Shockley-Zalabak, Ellis ve Winograd Örgütsel Güven Parametreleri ...	58
Şekil 3: Mayer, Davis ve Shoorman'ın Örgütsel Güven Modeli	60
Şekil 4: Genellenebilirlik Düzeyi Açısından Öz Yeterlilik İnançları	74
Şekil 5: Psikolojik Dayanıklılık Modelleri	106
Şekil 6: Sermaye Türleri ve Psikolojik Sermaye	133
Şekil 7: Psikolojik sermayenin Bileşenleri	135
Şekil 8: Kristof'un Birey-Örgüt Uyumu Yaklaşımı	189
Şekil 9: Schneider'in Çekim-Seçim-Çekişme (ASA) Modeli	192
Şekil 10: Chatman'ın Birey-Örgüt Uyumu Yaklaşımı	194

ÖNSÖZ

Küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan yeni ekonomi koşullarında örgütlere rekabet avantajı sağlayan en önemli unsurların başında örgütün insan kaynakları gelmektedir. Günümüzde örgütler, rekabet üstünlüğünü sürdürebilmek için sahip oldukları insan kaynaklarından en iyi biçimde faydalanmak zorunda olduklarının farkındadır. Bir başka deyişle örgütler, rekabet gücünün, yeniliğin ve örgütsel performansın artırılmasında insan kaynaklarının kritik önem taşıdığını düşünmektedir. Bu bağlamda modern örgütler yaratıcı, gelişime açık, örgütü ile özdeşleşmiş, işine bağlı çalışanları cezbetme ve elde tutma amacı içerisinde insan sermayesine odaklanmaktadır. İnsan sermayesinin mevcut çalışma yaşamındaki artan öneminin, beraberinde yeni yaklaşımlar getirdiği görülmektedir. Son zamanlarda yönetim ve organizasyon alanındaki araştırmacılar pozitif örgütsel davranış olarak adlandırdıkları yeni bir akıma dikkat çekmektedir.

Pozitif örgütsel davranış akımının, pozitif psikoloji yaklaşımından doğduğu kabul edilmektedir. Genellikle insan davranışlarının olumsuz yönünü inceleyen psikoloji biliminin, Seligman ve Csikszentmihalyi'nin (2000) çalışmasıyla farklı bir boyut kazandığı görülmektedir. Bu çalışmada psikoloji biliminin sadece insan yaşamındaki olumsuzlukları gidermeye odaklanmaması gerektiği; aynı zamanda insan yaşamı için gerekli olan olumlu özelliklerin ortaya çıkarılıp geliştirilmesine katkı sağlamasının rolü vurgulanmaktadır. Bununla birlikte psikoloji biliminin, bireylerin güçlü yönlerini ve erdemlerini de incelemesi gerektiği belirtilmektedir. Pozitif psikoloji, insanlarda neyin yanlış olduğuna değil, neyin doğru olduğuna ve nasıl geliştirilebileceğine odaklanmaktadır. Pozitif psikolojinin örgüt ortamına yansımaları "Pozitif Örgütsel Düşünce Okulu" ve "Pozitif Örgütsel Davranış" olarak ortaya çıkmaktadır. Pozitif Düşünce Okulu, Michigan Üniversitesi araştırmacılarının yürüttüğü örgütsel başarı için pozitif örgütsel özelliklerinin gerekliliğini vurgulamaktadır (Güler, 2009). Pozitif Örgütsel Davranış ise, Luthans (2002) ve Wright (2003) tarafından yürütülen çalışmaların öncülüğü ile başlayan, "örgütsel davranışa pozitif bir bakış açısı ile yaklaşan" bir akımdır. Bu araştırmacılar, örgütsel başarının elde edilebilmesi için örgütsel davranışlara pozitif bir çerçeveden bakılması gerektiğini ileri sürmektedir.

Bu kitapta, 21. yüzyılın iş dünyası, örgütleri ve çalışanları açısından önem taşıdığı düşünülen pozitif örgütsel davranışlar kuramsal açıdan incelenecek ve bu davranışların bireysel ve örgütsel açıdan önemleri üzerinde durulacaktır.

Kitabın 1. Bölümde örgütsel adalet kavramının tanımları, önemi, boyutları, örgütsel adaletin temelini oluşturan kuramlar ile örgütsel adaletin öncül ve ardılları (sonuçları) ele alınmıştır.

Güven kavramının tanımları ve özellikleri, örgütsel güven kavramı, türleri ve modelleri ve örgütsel güvenin sonuçları 2. Bölümde, öz yeterlilik kavramı, önemi kaynakları ve etkileri 3. Bölümde; *psikolojik dayanıklılık* kavramı ve sınıflandırmaları ile psikolojik dayanıklılık konusunda yapılmış önemli araştırmalar 4. Bölümde detaylı biçimde tartışılmıştır.

Bireyin sahip olduğu olumlu ve geliştirilebilir özellikler bütünü olarak tanımlanabilecek olan *psikolojik sermaye*, bileşenleri ve bu kavram ile ilgili yapılan araştırmalar 5. Bölümün konusunu oluşturmaktadır. 6. Bölümde ise çalışanın kendisini güçlendirilmiş hissedip hissetmediğine ilişkin algısı olarak tanımlayabileceğimiz *psikolojik güçlendirme* ve psikolojik güçlendirme algısının dört boyutu olan anlam, yetkinlik, seçim ve etki ele alınmıştır. Ayrıca bu bölümde psikolojik güçlendirmeyi etkileyen etkenler ile psikolojik güçlendirmenin öncül ve ardılları da tartışılmaktadır.

Kitabın 7. Bölümünde bireysel değerler ile örgüt değerleri arasında gerçekleşen uyum olan *birey-örgüt uyumu* kavramı incelenmiştir. Kavramın tanımları, kavramı açıklamaya çalışan kuramlar, etkileyen faktörler ile örgütlerdeki olası sonuçlarına bu bölümde yer verilmiştir.

Kitabın son bölümünde örgütsel özdeşleşme kavramı ele alınmıştır. Birey ve örgüt arasındaki psikolojik bir bağlantı olan ve bu bağlantı içinde bireylerin kendilerini, sosyal bir varlık olan örgütle derin duyuşsal ve bilişsel bağ içerisinde hissettikleri örgütsel özdeşleşme kavramının önemi, boyut ve türleri, modelleri, öncül ve ardılları tartışılan konular arasındadır.

Kitabın tamamlanmasında öğrenci ve meslektaş gibi pek çok kişinin doğrudan veya dolaylı katkıları olmuştur. Bunların hepsine teşekkür borçluyum. Ayrıca benim bu konularda yetişmemi sağlayan ve yol gösteren, bana olanak veren, beni eleştiren ve yol gösteren, konuları benimle tartışan değerli hocalarım Prof. Dr. Öznur Yüksel, Prof. Dr. İnci Erdem Artan, Prof. Dr. Azmi Yalçın, Prof. Dr. Mehmet Yusuf Yahyagil ve Prof. Dr. Mehmet Tomanbay'a saygılarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Diğer taraftan, göstermiş oldukları hoşgörü ve destek için aileme ve varlığı ile beni motive eden oğlum Arda Cem'e ne kadar teşekkür etsem azdır.

Prof. Dr. Hakan Vahit ERKUTLU

KAYNAKÇA

- Arslantaş, C. C. ve Pekdemir, I. (2007). Dönüşümcü liderlik, örgütsel vatandaşlık davranışı ve örgütsel adalet arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik görgül bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 261-286.
- Aryee, S., Budhwar, P.S. & Chen, Z.X. (2002). Trust as a mediator of the relationship between organizational justice and work outcomes: Test of a Social Exchange Model. *Journal of Organizational Behavior*, 23, 267-285.
- Beugre, C. (1998). *Managing Fairness in Organizations*. Quorum Books Co., Westport, CT.
- Bianchi, E.C. & Brockner, J. (2012). "In the eyes of the beholder? The role of dispositional trust in judgments: Procedural and interactional fairness". *Organizational Behavior and Human Decision Process*, 118, 46-59.
- Bies, R. & Moag, J. (1986). Interactional justice: Communication criteria of fairness. In R. Lewicki, B. Sheppard & M. Bazerman (Eds.), *Research on negotiation in organizations* (pp. 43-55). Greenwich, CT: JAI Press.
- Blader, S.L. & T.R. Tyler (2003). 'What constitutes fairness in work settings? A four-component model of procedural justice', *Human Resource Management Review*, 13, 107-126.
- Celani, A., Deutsch-Salamon, S. & Sing, P. (2008). "In justice we Trust: A model of the role of trust in the organization in applicant reactions to the selection process". *Human Resource Management Review*, 18, 63-76.
- Cohen-Charash, Y. & Spector, P. (2001). The role of justice in organizations: A meta-analysis. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 86, 278-321.
- Colquitt, J.A. (2001). On the dimensionality of organizational justice: A construct validation of a measure. *Journal of Applied Psychology*, 86, 386-400.
- Colquitt, J.A., Conlon, D.E., Wesson, M.J., Porter, C.O. & Ng, K.Y. (2001). Justice at the millennium: A meta-analytic review of 25 years of organizational justice research. *Journal of Applied Psychology*, 86, 425- 445.
- Cropanzano, R., Rupp, D.E., Mohler, C.J. & Schminke, M. (2001). Three roads to organizational justice. In G. Ferris (Ed.), *Research in personnel and human resources management*, vol. 20, 1-113. Greenwich, CT: JAI Press.
- Crosby, F. (1976). A model of egoistical relative deprivation. *Psychological Review*, 83, 85- 113.
- Çakır Ö. (2006). Ücret Adaletinin İş Davranışları Üzerindeki Etkileri. Kamu-İş Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası, Ankara.

- Deutsch, M. (1975). Equity, equality, and need: What determines which value will be used as the basis of distributive justice? *Journal of Social Issues*, 31(3), 137-149.
- Dailey, R.C. & Kirk, D.J. (1992). Distributive and procedural justice as antecedents of job dissatisfaction and intent to turnover. *Human Relations*, 45(3), 305–317.
- Dilek, H. (2005). Liderlik tarzlarının ve adalet algısının örgütsel bağlılık, iş tatmini ve örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine etkilerine yönelik bir araştırma. Doktora Tezi, Gebze İleri teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Festinger, L. (1957). *A theory of cognitive dissonance*. Evanston, Row, Peterson.
- Folger, R. (1986). Mediation, arbitration, and the psychology of procedural justice. In R. Lewicki, M. Bazerman, & B. Sheppard (Eds.), *Research on negotiation in organizations* (Vol. 1, pp. 57-79). Greenwich, CT: JAI Press.
- Folger, R. & Cropanzano, R. (2001). Fairness theory: Justice as accountability. In J. Greenberg & R. Cropanzano (Eds.), *Advances in organizational justice* (pp. 89–118). Stanford, CA: Stanford University Press.
- Folger, R. & Cropanzano, R. (1998). *Organizational Justice and Human Resource Management*, Sage, Thousand Oaks, CA.
- Folger, R. & Konovsky, M. A. (1989). Effects of procedural and distributive justice on reactions to pay raise decisions. *Academy of Management Journal*, 32, 115-130.
- Folger, R., Rosenfield, D., Rheaum, K. & Martin, D. (1983). Relative deprivation and referent cognitions. *Journal of Experimental Social Psychology*, 19, 172-184.
- Giacobbe-Miller, J. (1995). A test of the group values and control models of procedural justice from the competing perspective of labor and management. *Personnel Psychology*, 48, 115–142.
- Gilliland, S. (2008). The tails of justice: a critical examination of the dimensionality of organizational justice constructs. *Human Resource Management Review*, 18, 271–281.
- Greenberg, J. (1993). The social side of fairness: Interpersonal and informational classes of organizational justice. In R. Cropanzano (Ed.), *Justice in the workplace: Approaching fairness in human resource management* (pp. 79–103). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Greenberg, J. (1990). Organizational Justice; Yesterday, Today and Tomorrow. *Journal of Management*, 16 (2), 399-432.

- Greenberg, J. (1987). A taxonomy of organizational justice theories. *Academy of Management Review*, 12, 9-22.
- Goodman, P. S. (1974). An examination of referents used in the evaluation of pay. *Organizational Behavior and Human Performance*, 12(2), 170-195.
- Güler, B.K. (2009). Pozitif Psikolojik Sermaye: Tanımı, Bileşenleri ve Yönetimi. Aşkın Keser, Gözde Yılmaz, Şenay Yürür. (Editörler). Çalışma Yaşamında Davranış Güncel Yaklaşımlar, İzmit: Umuttepe Yayınları.
- Gürgen, H., Kirel, Ç., Uztuğ, F. ve Orhon, N. (2003). *Halkla İlişkiler ve İletişim*. Anadolu Üniversitesi Yayını No:1482, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:792, 1. Baskı, Eskişehir.
- Homans, G. C. (1961). *Social behavior: Its elementary form*. New York: Harcourt Brace and World.
- Irak, D. U. (2004). Örgütsel adalet: Ortaya çıkışı, kuramsal yaklaşımlar ve bugünkü durumu. *Türk Psikoloji Yazıları*, 25-43.
- İçerli, L. (2010). Örgütsel adalet: Kuramsal bir yaklaşım. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5 (1), 67-92.
- İnce, M. ve Gül, H. (2005). *Yönetimde yeni bir paradigma: Örgütsel bağlılık*. Çizgi Kitabevi, Konya.
- İşbaşı, J. Ö. (2001). Çalışanların yöneticilerine duydukları güvenin ve örgütsel adalete ilişkin algılamalarının vatandaşlık davranışının oluşumundaki rolü. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 51-73.
- Konovsky, M. (2000). Understanding procedural justice and its impact on business organizations. *Journal of Management*, 26(3), 489-518.
- Konovsky, M.A. & Cropanzano, R. (1991). Perceived fairness of employee drug testing as a predictor of employee attitudes and job performance. *Journal of Applied Psychology*, 76, 698-707.
- Karaeminoğulları, A. (2006). Öğretim elemanlarının örgütsel adalet algıları ile sergiledikleri üretkenliğe aykırı davranışlar arasındaki ilişki ve bir araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Lerner, M. J. (1980). *The belief in a just world: A fundamental delusion*. New York: Plenum Press
- Leventhal, G. S. (1980). What should be done with equity theory? New approaches to the study of fairness in social relationships. In K. Gergen, M. Greenberg, & R. Willis (Eds.), *Social exchange: Advances in theory and research* (pp. 27-55). New York: Plenum Press.
- Leventhal, G.S., Karuza, J. Jr. & Fry, W.R. (1980). Beyond fairness: A theory of allocation preferences. In G. Mikula (Ed.), *Justice and social interaction* (pp. 167-218). New York: Springer-Verlag.

- Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. *Academy of Management Executive*, 16(1), 57-72.
- Markovsky, B. (1985). Toward a multilevel distributive justice theory. *American Sociological Review*, 50, 822-839.
- Martocchio, J. J. & Judge, T. A. (1995). When we don't see eye to eye: Discrepancies between supervisors and subordinates in absence disciplinary decisions. *Journal of Management*, 21, 251-278.
- Milkovich, G.T. & Newman, J.M. (1987). *Compensation*. Plano, Texas: Business Publications, Inc.
- Moorman, R. H. (1991). Relationship between organizational justice and organizational citizenship behaviors: Do fairness perceptions influence employee citizenship?. *Journal of Applied Psychology*, 76, 845-855.
- Niehoff, B.P. & Moorman, R.H. (1993). Justice as a mediator of the relationship between methods of monitoring and organizational citizenship behavior. *Academy of Management Journal*, 36, 527-556.
- Organ, D. W. & Moorman, R. H. (1993), "Fairness and organizational citizenship behavior: What are the connections?" *Social Justice Research*, 6 (1), 5-18.
- Özdevecioğlu, M. (2003). Algılanan örgütsel adaletin bireylerarası saldırgan davranışlar üzerindeki etkilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21, 77-96.
- Özen, J. (2002). Adalet kuramlarının gelişimi ve örgütsel adalet türleri, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arşivi 5, İstanbul Barosu, İstanbul, 107-117.
- Özmen, Ö. N. T., Arbak, Y. ve Özer, P. S. (2007). Adalet verilen değer in adalet algıları üzerindeki etkisinin sorgulanmasına ilişkin bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 7(1), 17-33.
- Pillai, R., Scandura, T.A. & Williams, E.A. (1999). Leadership and organizational justice: similarities and differences across cultures. *Journal of International Business Studies*, 30(4), 763-779.
- Pillai, R. & Williams, E.A. (1996). Performance beyond Expectations? A Study of Transformational Leadership, Fairness Perceptions, Job Satisfaction, Commitment, Trust, and Organizational Citizenship Behavior. The National Academy of Management Meeting, Cincinnati, OH.
- Polat, S. (2007). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları, örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış doktora tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Seligman, M. & Csikzentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55, 5-14.
- Seymen, O., Girgin, G.K., Giritliođlu, İ. ve Aksu, M. (2009). İşgörenlerin etki-leşim adaleti algılarının örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisinin incelen-mesi: Çanakkale ilinde faaliyet gösteren otel işletmelerinde bir araştırma. 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 21-23 Mayıs, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Sweeney, P.D. & McFarlin, D. B. (1997). Process and outcome: Gender diffe-rences in the assessment of justice. *Journal of Organizational Behavior*, 18, 83-98.
- Thibaut, J. & Walker, L. (1975). *Procedural Justice: A Psychological Analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum
- Tyler, T.R. (1994). Psychological models of the justice motive: Antecedents of distributive and procedural Justice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(5), 850-863.
- Tyler, T.R. & Bies, R. J. (1990). Beyond formal procedures: The interpersonal context of procedural justice. In J. S. Carroll (Ed.), *Applied social psy-chology and organizational settings* (pp. 77-98). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Tyler, X R. & Lind, E. A. (1992). A relational model of authority in groups. In M. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 25, pp. 115-192). New York: Academic Press.
- Viswesvaran, C. & Ones, D. S. 2003. Examining the construct of organizati-onal justice. *Journal of Business Ethics*, 38, 193-203.
- Walster, E. & Berscheid, E. (1973). New directions in equity research. *Journal of Personality and Social Psychology*, 25(2), 151-176.
- Welbourne, T.M., Balkin, D.B. & Gomez-Mejia, L.R. (1995). Gainsharing and mutual monitoring: A combined agency-organizational justice interp-retation. *Academy of Management Journal*, 38, 881-899.
- Wright, T. A. (2003). Positive organizational behavior: An idea whose time has truly come. *Journal of Organizational Behavior*, 24, 443-442.
- Yavuz, E. (2010). Kamu ve özel sektör çalışanlarının örgütsel adalet algıla-maları üzerine bir karşılaştırma çalışması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11 (2), 302-312.

Ölçeğin Türkçe'ye çevirisi Demircan tarafından yapılmış ve geçerliliği test edilmiştir (Demircan, 2003). Bu ölçek hem yöneticiye hem de örgüte güveni ele almaktadır. 8 madde yöneticiye güveni ölçerken, 4 madde örgüte olan güveni ölçmektedir. Ölçek bir bütün olarak Nyhan ve Marlow (1997) tarafından "Örgütsel Güven Envanteri" olarak adlandırılmaktadır. Örnek maddeler arasında "Yöneticimin söylediklerinin doğruluğuna olan güvenim tamdır" ve "İş yerimde yöneticiler ve çalışanlar arasında yüksek düzeyde bir güven ortamı bulunmaktadır" olarak verilebilir.

KAYNAKÇA

- Amit, R. & Schoemaker, P.J.H. (1993). Strategic assets and organizational rent. *Strategic Management Journal*, 14, 33-46.
- Bhattacharya, R., Devinney, T.M. & Pillutla, M.M. (1998). A formal model of trust based on outcomes. *Academy of Management Review*, 23(3), 459-472.
- Bigley, G. & Pearce, J.L. (1998). Straining for shared meaning in organization science: problems of trust and distrust. *Academy of Management Review*, 23(3), 405-421.
- Boyle, R. & Philip B. (1970). The development of trust and mistrust in mixed-motive games. *Sociometry*, 33(2), 123-239
- Bromiley, P. & Cummings, L.L. (1995). Transactions costs in organizations with trust. In R. Bies, B. Sheppard and R. Lewicki (eds), *Research on Negotiations in Organizations*, Vol. 5: 219-47. Greenwich, CT: JAI Press.
- Butler, J.K. (1991). Toward understanding and measuring conditions of trust: evolution of a conditions of trust inventory. *Journal of Management*, 17(3), 643-663.
- Butler, J.K., Cantrell, R.S. (1984). A behavioural decision theory approach to modelling dyadic trust in superiors and subordinates. *Psychological Reports*, 55, 19-28.
- Cook, J. & Wall, T. (1980). New work attitude measures of trust, organizational commitment and personal need nonfulfillment. *Journal of Occupational Psychology*, 53, 39-52.
- Costigan, R.D., Ilter, S. & Berman, J.J. (1998). A multi-dimensional study of trust in organizations. *Journal of Managerial Issues*, 10(3), 303-317.

- De Cremer, D., Snyder, M. & Dewitte, S. (2001). The less I trust, the less I contribute (or not)? the effects of trust, accountability and self-monitoring in social dilemmas. *European Journal of Social Psychology*, 31, 93-107.
- Demir, Ö. ve Acar, M. (2005). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*. (6. Baskı). Ankara: Adres Yayınları.
- Demircan, N. (2003). Örgütsel güvenin bir ara değişken olarak örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi: Eğitim sektöründe bir uygulama. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deutsch, M. (1960). The effect of motivational orientation upon trust and suspicion. *Human Relations*, 13, 123-140.
- Deutsch, M. (1958). Trust and suspicion. *Journal of Conflict Resolution*, 2(4), 265-279.
- Doney, P. M. & Joseph, P. C. (1997). An examination of the nature of trust in buyer-seller relationships. *Journal of Marketing*, 61(2), 35-51.
- Erdem, F. (2003). Örgütsel yaşamda güven. (Editör: Ferda Erdem). *Sosyal Bilimlerde Güven* (1. Baskı). Ankara: Vadi Yayınları, 153-180.
- Erdem, F. ve İşbaşı, J. Ö. (2000). Takım çalışmalarında güven ve güvensizlik: performans için koşulsuz güven mi, optimum güven mi? 8. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, 25-27 Mayıs 2000, Nevşehir.
- Frost, T., Stimpson, D.V. & Maughan, M.R.C. (1978). Some correlates of trust. *Journal of Psychology*, 99, 103-108.
- Gabarro, I. (1978). The development of trust, influence, and expectations. In A. G. Athos & I. I. Gabarro (Eds.), *Interpersonal behavior: Communication and understanding in relationships*, 290-303. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Gambetta, D. (Ed) (1988). *Trust: Making and breaking cooperative relations*. Oxford: Blackwell.
- Giffin, K. (1967). The contribution of studies of source credibility to a theory of interpersonal trust in the communication. *Psychological Bulletin*, 68(2), 104-20.
- Greenberg, J. (1999). *Managing behavior in organizations*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hart, K.M., Capps, H.R., Cangemi, J.P., & Caillouet, L. M. (1986). Exploring organizational trust and its multiple dimensions: A case study of General Motors. *Organization Development Journal*, 4(2): 31-39.
- Hosmer, L.T. (1995). Trust: the connecting link between organizational theory and philosophical ethics. *Academy of Management Review*, 20(2), 379-403.

- Hovland, C., Janis, I., & Kelley, H. (1953). *Communication and persuasion*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Işık, M. (2014). Çağrı merkezlerinde takım çalışması. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- İşcan, Ö.F. ve Sayın, U. (2010). Örgütsel adalet, iş tatmini ve örgütsel güven arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(4), 195–216.
- Johnson-George, C. & Swap, W., (1982). Measurement of specific interpersonal trust, construction and validation of a scale to assess trust in a specific other. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43, 1306-1317.
- Koç, H. ve Yazıcıoğlu, İ. (2011). Yöneticiye duyulan güven ile iş tatmini arasındaki ilişki: kamu ve özel sektör karşılaştırması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 12(1), 46-57.
- Konovsky, M.A. & Pugh, S.D. (1994). Citizenship behaviour and social exchange. *Academy of Management Journal*, 37, 656–669.
- Kouzes, J. & Posner, B. (1987). *The Leadership Challenge*. Jossey-Bass, San Francisco.
- Kwant, R.C. (1965). *Phenomenology of language*. Pittsburgh, PA: Dusquesne University Press.
- Lazaric, N. (2003). Trust building inside the epistemic community: an investigation with an empirical case study. (Edited by: Bart Nooteboom and Fredereique Six) *Trust Process in Organizations: Empirical Studies of Determinants and the Process of Trust Development*. U.S.A.: Edward Elgar Publishing, 147-167.
- Lewicki, R.J. & Bunker, B.B. (1996). Developing and maintaining trust in work relationships. (Edited by: Roderick M. Kramer and Tom R. Tyler). *Trust in organizations: Frontiers of theory and research*. Thousand Oaks, California: Sage Publications, 114-139.
- Lewicki, R.J., McAllister, D.J. & Bies, R.J. (1998). Trust and distrust. *Academy of Management Review*, 23(3), 438-458.
- Luhmann, N. (1979). *Trust and power*. New York: Wiley.
- Mayer, R.C., Davis, J.H. & Schoorman, F.D. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review*, 20(3), 709-734.
- McAllister, D.J. (1995). Affect- and cognition-based trust as foundations for interpersonal cooperation in organizations. *Academy of Management Journal*, 38(1), 24-59.
- Miles, R.E. & Snow, C.C. (1986). Organizations: new concepts for new forms. *California Management Review*, 28(3), 62-73.

- Mishra, A.K. & Mishra, K.E. (1994). A trust in employee-employer relationships: A survey. *Public Personnel Management*, 19(4), 443-463.
- Mishra, A.K. (1996). Organizational responses to crisis: The centrality of trust. In R.M.Kramer & T.R.Tyler, *Trust in organizations: Frontiers of theory and research*. 261-287, Thousand Oaks.
- Mishra, J. & Morrissey, M.A. (1990). Trust in employee/employer relationships: a survey of West Michigan managers. *Public Personnel Management*, 19(4), 443-485.
- Neves, P. & Caetano, A. (2006). Social exchange processes in organizational change: the roles of trust and control. *Journal of Change Management*, 6(4), 351-364.
- Nyhan, R.C. (2000). Changing the paradigm: trust and its role in public sector organizations. *The American Review of Public Administration*, 30(1), 87-109.
- Nyhan, R.C. & Marlowe, H.A.Jr. (1997). Development and psychometric properties of the organizational trust inventory. *Evaluation Review*, 21(5), 614-635.
- Ovaice, G (2001). The relationship of individualism and collectivism to Perception of interpersonal trust in a global constituting firm", University Of Illinois at Urbana-Champaign, Doctoral Dissertation
- Özer, N., Demirtaş, H., Üstüner, M. ve Cömert, M. (2006). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel güven algıları. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(1), 103-124.
- Parsons, P. (2004). *Ethics in public relations*. Great Britain: Kogan Page.
- Peters, T. (1994). And the Winner Is. *Canadian Airlines In-flight Magazine*. December, 15-17.
- Pillai, R., Schriesheim, C.A. & Williams, E.S. (1999). Fairness perceptions and trust as mediators for transformational and transactional leadership: a two-sample study. *Journal of Management*, 25(6), 897-933.
- Prahalad, C.K. & Hamel, G. (1990). The core competence of the corporation. *Harvard Business Review*, 90(3), 79-91.
- Rotter, J. B. (1967). A new scale for the measurement of interpersonal trust. *Journal of Personality*, 35(4), 651-665.
- Rousseau, D.M., Sitkin, S.B., Burt, R.S. & Camerer, C. (1998). Not so different after all: a cross-discipline view of trust. *Academy of Management Review*, 23(3), 393-404.
- Sargut, S.A. (1994). Kültürlerarası farklılaşma ve yönetim. Ankara: V Yayınları.
- Sashkin, M. (1990). *The managerial mirror: Trainer Guide*. King of Prussia, PA: Organization Design and Development Inc.

- Schoorman, D.F., Mayer, R.C. & Davis, J.H. (2007). An integrative organizational trust: Past, present and future. *Academy of Management Review*, 32(2), 334-354
- Shockley-Zalabak, P., Ellis, K. & Winograd, G. (2000). Organizational trust: what it means, why it matters. *Organizational Development Journal*, 18(4), 35-48.
- Sitkin, S.B. & Roth, N.L. (1993). Explaining the limited effectiveness of legalistic "remedies" for trust/distrust. *Organization Science*, 4(3), 367-392.
- Solomon, R.C. & Flores, F. (2001). *Güven yaratmak*. İstanbul: Mess Yayınları.
- Sonnenburg, F. K. (1994). *Managing with a conscience*. McGraw-Hill, New York.
- Strickland, L.H. (1958). Surveillance and trust. *Journal of Personality*, 26 (2), 200-215.
- Topaloğlu, I.G. (2010). İşgörenlerin adalet ve etik algıları açısından örgütsel güven ile örgütsel bağlılık ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts (20.07.2015).
- Tüzün, K.İ. (2006). Örgütsel güven, örgütsel iklim ve örgütsel özdeşleşme ilişkisi: Uygulamalı bir çalışma. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ünsal, P. (2004). Örgütsel ortamlarda güven algısı. *Türk Psikoloji Yazıları*, 7, 23-48.
- Weber, L.R. (1998). On constructing trust: temporality, self-disclosure, and perspective taking. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 18(1), 7-24.
- Whitener, E.M., Brodt, S.E., Korsgaard, A.M. & Werner, J.M. (1998). Managers as initiators of trust: an exchange relationship framework for understanding managerial trustworthy behavior. *Academy of Management Review*, 23(3), 513-530.
- Yılmaz, A. (2012). Psikolojik sözleşme ve örgütsel güven arasındaki ilişkinin analizi: teorik ve uygulamalı bir çalışma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yüksel, F. (2009). Ortaöğretim kurumlarında örgüt kültürü ile örgütsel güven arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. İstanbul Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Zand, D.E. (1972). Trust and managerial problem solving. *Administrative Science Quarterly*, 17(2), 229-239.

KAYNAKÇA

- Akgündüz, Y. (2012). *Konaklama işletmelerinde otantik liderlik ve öz yeterlilik arasındaki ilişkinin analizi*. (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Ashford, S. J., & Tsui, A. S. (1991). Self-regulation for managerial effectiveness: The role of active feedback seeking. *Academy of Management Journal*, 34(2), 251-280.
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37, 122-147.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1989). Human Agency in Social Cognitive Theory. *American Psychologist*, 44(9), 1175-1184.
- Bandura, A. (1994). Self-Efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of Human Behavior* (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press.
- Bandura, A. (1995). *Self-efficacy in changing societies*. New York: Cambridge University.
- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Bandura, A. (1999). A social cognitive theory of personality. In L. Pervin & O. John (Eds.), *Handbook of personality* (pp. 154-196). New York: Guilford Publications.
- Bandura, A. (2000). Exercise of human agency through collective efficacy. *Current Directions in Psychological Science*, 9, 75-78.
- Bandura, A., & Benight, C. C. (2004). Social cognitive theory of posttraumatic recovery: the role of perceived self-efficacy. *Behaviour Research and Therapy*, 42, 1129-1148.
- Bandura, A., & Locke, E. A. (2003). Negative self-efficacy and goal effects revisited. *Journal of Applied Psychology*, 88, 87-99.
- Biswas, S. N. (2008). Personality, generalized self-efficacy and team performance: A study of rural development teams. *Indian Journal of Industrial Relations*, 44(2), 234-256.
- Bolat, O. İ. (2011). *Öz yeterlilik ve Lider Üye Etkileşimi ilişkisi: Göze girme davranışları ve güç mesafesinin etkisi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bolat, O. İ., Bolat, T., & Seymen, O. (2009). Güçlendirici lider davranışları ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişkinin sosyal mübadele kuramından hareketle incelenmesi. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 215-239.

- Chu Yu, M., Lin, C. C., & Hsu, S. Y. (2009). Stressors and burnout: The role of employee assistance programs and self-efficacy. *Social Behavior and Personality, 37*(3), 365-378.
- Çetin, F. (2011). Örgüt içi girişimcilikte öz yeterlilik algısı ve kontrol odağının rolü. *Business and Economics Research Journal, 2*(3), 69-85.
- Çetin, F., & Basım, H. N. (2010). İzlenim yönetimi taktiklerinde öz yeterlilik algısının rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 35*, 255-269.
- Ercan, A. (2014). *Sessizleşen örgütlerde öz yeterlilik algısının rolü: Alanya'daki konaklama işletmeleri üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gist, M. E., & Mitchell, T. R. (1992). Self-efficacy: A theoretical analysis of its determinants and malleability. *Academy of Management Review, 17*, 183-211.
- Hartline, M., & Ferrell, O. (1996). The management of customer-contact service employees: An empirical investigation. *Journal of Marketing, 60*, 52-70.
- Heckhausen, J., & Schulz, R. (1995). A life-span theory of control. *Psychological Review, 102*, 284-304.
- Henson, R. K. (2001). *Teacher self-efficacy: Substantive implications and measurement dilemmas*. Paper presented at the Annual Meeting of the Educational Research Exchange.
- Heslin, P.A., & Klehe, U.C. (2006). Self-Efficacy. *Encyclopedia of Industrial / Organizational Psychology, 2*, 705-708.
- Işık, İ. (2001). Öz-yeterlilik inancı: Yönetici rolleri açısından bir inceleme. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Örgütsel Davranış Bilim Dalı, İstanbul.
- Israel, E. (2007). *Öz düzenleme eğitimi, fen başarısı ve öz yeterlilik*. (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karatepe, O. M., Arasli, H., & Khan, A. (2007). The impact of self-efficacy on job outcomes of hotel employees: Evidence from Northern Cyprus. *Khan International Journal of Hospitality & Tourism Administration, 8*(4), 23-47.
- Katz, I., Eilat, K., & Nevo, N. (2014). "I'll do it later": Type of motivation, self-efficacy and homework procrastination. *Motivation and Emotion, 38*(1), 111-119.
- Keskin, G. Ü., & Orgun, F. (2006). Öğrencilerin öz etkililik ve yeterlilik düzeyleri ile başa çıkma stratejilerinin incelenmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry, 7*, 92-99.

- Kotaman, H. (2008). Öz yeterlilik inancı ve öğrenme performansının geliştirilmesine ilişkin yazın taraması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 111-133.
- Kurbanoglu, S. (2004). Öz yeterlilik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 137-152.
- Luszczynska, A., Scholz, U., & Schwarzer, R. (2005). The General Self Efficacy Scale: Multicultural Validation Studies. *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457.
- Luthans, F., & Peterson, S. (2001). Employee engagement and manager self-efficacy: Implications for managerial effectiveness and development. *Journal of Management Development*, 21(5), 376-387.
- Öz, İ. G. (2008). *Özel sektör çalışanlarında iş güvencesizliğinin öz yeterlik ve iş performansı ile ilişkisi*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Özerden, S. T. (2010). *Turizm işletmelerinde çalışan bireylerin öz yeterlilik algularının psikolojik şiddet (Mobbing) olgusu üzerindeki etkisi: K.K.T.C'de bir uygulama*. (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Pajares, F. (2002). Gender and perceived self-efficacy in self-regulated learning. *Theory into Practice*, 41(2), 116-125.
- Parlar, H. (2009). *Ticaret Meslek Lisesi yöneticilerinin öz yeterlilik ve çatışma yönetimi anlayışları arasındaki ilişki: İstanbul İli Anadolu yakası örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Pekmezci, U. G. (2010). *Hemşirelerin örgütsel bağlılıkları ile öz yeterlilik alguları arasındaki ilişkiler*. (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Salanova, M., Grau, M. R., & Martinez, I. M. (2006). Job demands and coping behaviour: The moderating role of professional self-efficacy. *Psychology in Spain*, 10(1), 1-7.
- Salas, E., & Cannon-Bowers, J. A. (2001). The science of training: A decade of progress. *Annual Review of Psychology*, 52, 471-499.
- Scheier, M. F., Carver, C. S., & Bridges, M. W. (1994). Distinguishing optimism from neuroticism and trait anxiety, self-mastery, and self-esteem: A reevaluation of the life orientation test. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(6), 1063-1078.
- Schwarzer, R., Mueller, J., & Greenglass, E. (1999). Assessment of perceived general self-efficacy on the internet: Data collection in cyberspace. *Anxiety, Stress, and Coping*, 12, 145-161.
- Speier, C., & Frese, M. (1997). Generalized self-efficacy as a mediator and moderator between control and complexity at work and personal initi-

- ative: A longitudinal field study in East Germany. *Human Performance*, 10, 171–192.
- Staples, D. S., Hulland, J. S., & Higgins, C. A. (1999). A self-efficacy theory explanation for the management of remote workers in virtual organizations. *Organization Science*, 10(6), 758-776.
- Tokat, A. O., Korkmazyürek, H., & Basım, H. N. (2008). Çalışanların öz yeterlilik algılamasının yenilikçilik ve risk alma üzerine etkisi: Kamu sektöründe bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 121-130.
- Uzel, A. (2009). *Öğretmen ve okul yöneticilerinin yabancı dile yönelik öz yeterlilik algularının ve öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, S. (2011). Self-efficacy, intrinsic motivation, anxiety and mathematics achievement: Findings from Turkey, Japan and Finland. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitim Dergisi*, 5(1), 277-291.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 82-91.

lerin de anlaşılmasını kolaylaştırır. Ayrıca riskli gruplarda psikolojik sağlamlığın araştırılması, psikolojik dayanıklılıkları düşük olan kişilerin belirlenip uygun girişimlerin planlanması ve uygulanması açısından büyük önem taşımaktadır (Bahadır, 2009).

PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ÖLÇEĞİ

Örgütsel davranış literatüründe psikolojik dayanıklılık düzeylerinin ölçülmesi için kullanılan en önemli ölçeklerden birisi Friborg ve diğerleri (2003) tarafından geliştirilmiş olup, Basım ve Çetin (2011) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 33 maddeden oluşan Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeğidir (Resilience Scale for Adults). Ölçekteki örnek maddelerden biri: "Beklenmedik bir olay olduğunda her zaman bir çözüm bulurum" olarak verilebilir.

KAYNAKÇA

- Aspinwall, L. G., & Samantha, L. L. (2002). Search of the unique aspects of hope: Pinning our hopes on positive emotions, future-oriented thinking, hard times, and other people. *Psychological Inquiry*, 13(4), 276-321.
- Avey, J. B., Luthans, F., & Jensen, S. M. (2009). Psychological capital: A positive resource for combating employee stress and turnover. *Human Resource Management*, 48(5), 677-693.
- Basım, H. N., & Çetin, F. (2011). Yetişkinler için psikolojik dayanıklılık ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(2), 104-114.
- Beardslee, W. R., Gladstone, T. R. G., Wright, E. J., & Cooper, A. B. (2003). A family-based approach to the prevention of depressive symptoms in children at risk: evidence of parental and child change. *Pediatrics*, 112(2), 119-131.
- Benard, B. (1991). *Fostering resiliency in kids: Protective factors in the family, school, and community*. Portland, Oregon: Western Center for Drug-Free Schools and Communities.
- Block, J., & Kremen, A. M. (1996). IQ and ego-resiliency: Conceptual and empirical connections and separateness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(2), 349-361.

- Cameron, K., Dutton, J., & Quinn, R. E. (2003). An introduction to positive organizational scholarship. In K. Cameron, J. Dutton, & R. E. Quinn (Eds.), *Positive organizational scholarship: Foundations of a new discipline* (pp. 3-13). San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.
- Coutu, D. L. (2002). How resilience works. *Harvard Business Review*, 80(5), 46-56.
- Duckworth, A. L., Steen, T. A., & Seligman, M. E. P. (2005). Positive psychology in clinical practice. *Annual Review of Clinical Psychology*, 1, 629-651.
- E., B. (2009). *Sağlıkla İlgili Fakültelerde Eğitime başlayan öğrencilerin psikolojik sağlık düzeyleri*. (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Earvolino-Ramirez, M. (2007). Resilience: A concept analysis. *Nursing Forum*, 42(2), 73-82.
- Elder, G. H., Van Nguyen, T., & Caspi, A. (1985). Linking family hardship to children's lives. *Child development*, 56, 361-375.
- Fraser, M., & Richman, J. (1999). Risk, production and resilience: Toward a conceptual framework for social work practice. *Social Work Research*, 23, 131-144.
- Fredrickson, B. L. (2000). Cultivating positive emotions to optimize health and well-being. *Prevention & Treatment*, 3(1), 1-10.
- Fredrickson, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions. *American Psychologist*, 56(3), 218-226.
- Fredrickson, B. L., Tugade, M. M., Waugh, C. E., & Larkin, G. R. (2003). What good are positive emotions in crisis? A prospective study of resilience and emotions following the terrorist attacks on the United States on September 11th, 2001. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(2), 365-376.
- Friborg, O., Barlaug, D., Martinussen, M., Rosenvinge, J. H., & Hjemdal, O. (2005). Resilience in relation to personality and intelligence. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 14(1), 29-42.
- Friborg, O., Hjemdal, O., Rosenvinge, J. H., & Martinussen, M. (2003). A new rating scale for adult resilience: What are the central protective resources behind healthy adjustment? *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 12(2), 65-76.
- Garmezy, N., Masten, A. S., & Tellegen, A. (1984). The study of stress and competence in children: A building block for developmental psychopathology. *Child development*, 55(1), 97-111.

- Genç, A. (2014). *Psikolojik Dayanıklılığın Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Niyetinde Etkisi: Görgül Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi), Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Gizir, C. A. (2004). *Academic resilience: an investigation of protective factors contributing to the academic achievement of eight grade students in poverty*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gizir, C. A. (2007). Psikolojik sağlık, risk etkenleri ve koruyucu etkenler üzerine bir derleme çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 113-128.
- Gürkan, U. (2006). Yılmazlık ölçeği (YÖ): Ölçek geliştirme, güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(2), 45-74.
- Haase, J. E. (2004). The adolescent resilience model as a guide to interventions. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*, 21(5), 289-299.
- Jacelon, C. S. (1997). The trait and process of resilience. *Journal of Advanced Nursing*, 25(1), 123-129.
- Jackson, D., Firtko, A., & Edenborough, M. (2007). Personal resilience as a strategy for surviving and thriving in the face of workplace adversity: A literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 60(1), 1-9.
- Kaner, S., & Bayraklı, H. (2010). Aile yılmazlık ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliği ve güvenirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 11(2), 47-62.
- Kırımoğlu, H., Yıldırım, Y., & Çokluk, G. F. (2012). Türk antrenörlerin yılmazlık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 115-127.
- Lazarus, R. S. (1993). From psychological stress to the emotions: A history of changing outlooks. *Annual Review of Psychology*, 44(1), 1-22.
- Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. *Academy of Management Executive*, 16(1), 57-72.
- Luthans, F., & Youssef, C. M. (2004). Human, social and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage. *Organizational Dynamics*, 33(2), 143-160.
- Luthar, S. S., Cicchetti, D., & Becker, B. (2000). The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work. *Child development*, 71(3), 543-562.
- Masten, A. S. (2001). Ordinary magic: Resilience processes in development. *American Psychologist*, 56(3), 227-238.

- Masten, A. S., Morison, P., Pellegrini, D., & Teliegen, A. (1990). Competence under stress: risk and protective factors. In J. Rolf, A. S. Masten, D. Cicchetti, K. H. Nuechterlein, & S. Weintraub (Eds.), *Risk and protective factors in the development of psychopathology* (pp. 236-256). New York: Cambridge University Press.
- Masten, A. S., & Reed, M. J. (2002). Resilience in development. In C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (pp. 74-88): Oxford University Press.
- Moore, J. E. (2000). One road to turnover: An examination of work exhaustion in technology professionals. *MIS Quarterly*, 24(1), 141-168.
- Öz, F., İnci, F., & Bahadır, E. (2009). *Hemşirelik Öğrencilerinin Ölüm Kaygısı ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri* Paper presented at the 3. Psikiyatri Hemşireliği Kongresi, Akçakoca.
- Öz, F., & Yılmaz, E. B. (2009). Ruh sağlığının korunmasında önemli bir kavram: psikolojik sağlık. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 16(3), 82-89.
- Özcan, B. (2005). *Anne-babaları boşanmış ve anne-babaları birlikte olan lise öğrencilerinin yılmazlık özellikleri ve koruyucu faktörler açısından karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Peterson, C., Park, N., & Sweeney, P. J. (2008). Group well-being: Morale from a positive psychology perspective. *Applied Psychology*, 57, 19-36.
- Rutter, M. (1985). Resilience in the face of adversity. *British Journal of Psychiatry*, 147(1), 598-611.
- Sameroff, A. J., Seifer, R., Barocas, R., Zax, M., & Greenspan, S. (1987). Intelligence Quotient scores of 4-year-old children: social-environmental risk factors. *Pediatrics*, 79, 343-350.
- Terzi, Ş. (2006). Kendini toparlama gücü ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 77-86.
- Todis, B., Bullis, M., Waintrup, M., Schultz, R., & D'Ambrosio, R. (2001). Overcoming the odds: qualitative examination of resilience among formerly incarcerated adolescents. *Exceptional Children*, 68(1), 119-139.
- Tugade, M. M., & Fredrickson, B. L. (2004). Resilient individuals use positive emotions to bounce back from negative emotional experiences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 86(2), 320-333.
- Tusaie, K., & Dyer, J. (2004). Resilience: A historical review of the construct. *Holistic Nursing Practice*, 18(1), 3-10.

- Tümlü, G. Ü., & Receptođlu, E. (2013). Üniversite Akademik Personelinin Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 205-213.
- Wagnild, G. M., & Young, H. M. (1993). Development and psychometric evaluation of the resilience scale. *Journal of Nursing Measurement*, 1(2), 165-178.
- Werner, E. E. (1995). Resilience in development. *Current Directions in Psychological Science*, 4(3), 81-85.
- Werner, H. (1955). *On expressive language*. Worcester, MA: Clark University Press.

PSİKOLOJİK SERMAYENİN ÖLÇÜMÜ

Psikolojik sermaye ölçümü için en çok kullanılan ölçeklerden birisi Luthans, Avolio, Avey ve Norman (2007) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 24 sorudan oluşmakta; pozitif psikolojik sermayenin dört bileşeninin (öz yeterlilik, umut, iyimserlik ve psikolojik dayanıklılık) eşit ağırlıkta olması için her birinin tespitine yönelik, bu bileşenleri en iyi temsil ettiğine inanılan 6'şar soru bulunmaktadır. Örneğin öz yeterliliği temsil eden ifadelerden biri "Uzun vadeli bir probleme çözüm bulma konusunda kendime güvenirim", umudu temsil eden ifadelerden biri "İşler tıkanıldığında, bu durumdan kurtulmaya yönelik birçok çare/yol bulurum", psikolojik dayanıklılığı temsil eden ifadelerden biri "Zor zamanların üstesinden gelebilirim çünkü geçmişte zor zamanlar görüp geçirmiştım", iyimserliği temsil eden ifadelerden biri "İşte bazı şeylerin ters gitme ihtimali varsa, ters gider" ifadesidir.

Dört bileşeni temsilen seçilen 24 maddeden oluşan ölçekte, her bir soru için (seçenekleri; 1= "Beni hiç tanımlamıyor", 2= "Beni biraz tanımlıyor", 3= "Kararsızım", 4= "Beni iyi tanımlıyor", 5 "Beni çok iyi tanımlıyor" olmak üzere) beşli Likert ölçeği kullanılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akçay, V.H. (2012). Psikolojik sermayenin iş tatmini ile ilişkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 123-140.
- Akdoğan, A. ve Polatçı, S. (2013). Psikolojik sermayenin performans üzerindeki etkisinde iş aile yayılımı ve psikolojik iyi oluşun etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 273-293.
- Avey, J.B., Luthans, F., Smith, R.M. & Palmer, N.F. (2010). Impact of positive psychological capital on employee well-being over time. *Journal of Occupational Health Psychology*, 15, 17-28.
- Avey, J.B., Patera, J.L. & West, B.J. (2006). The implications of positive psychological capital on employee absenteeism. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 13, 42-60.

- Avey, J.B., Wernsing, T.S. & Luthans, F. (2008). Can positive employees help positive organizational change? Impact of psychological capital and emotions on relevant attitudes and behaviors. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 44, 48-70.
- Babalola, S.S. (2009). Women entrepreneurial innovative behaviour: The role of psychological capital. *International Journal of Business and Management*, 4, 184-192.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. Vilanayur S. Ramachandran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* içinde (sayı 4, ss. 71-81). New York: Academic Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: W.H. Freeman.
- Basım, H.N. ve Çetin F. (2011). Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(2), 104-114.
- Battal, F. (2013). *Psikolojik sermaye, dönüşümcü liderlik ve çalışanların yaratıcılığı arasındaki ilişki*. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bektaş, Ç. ve Yılmaz, H. (2012). *Stratejik insan kaynakları yönetimi uygulamaları, psikolojik sermaye ve yenilikçi davranış arasındaki ilişki: Tekstil sektöründe bir araştırma*. 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi bildiriler kitabı içinde (ss.438-444). 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi İzmir.
- Berberoğlu, N. (2013). *Psikolojik sermayenin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine etkisi: Bir alan araştırması*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bruinink, P. & Bertram, F.M. (2005). Distinguishing hope from optimism and related affective states. *Motivation and Emotion*, 28(4), 327-355.
- Chen, D.J.Q. & Lim, V.K.G. (2012). Strength in adversity: The influence of psychological capital on job search. *Journal of Organizational Behavior*, 33, 811-839.
- Cole, K., Daly, A. & Mak, A. (2009). Good for the soul: The relationship between work, wellbeing and psychological capital. *Journal of Socio-Economics*, 38, 464-474.
- Coutu, D.L. (2002). How resilience works. *Harvard Business Review*, 80(5), 46-55.
- Cromer, K.W. (2009). *A conceptual model of volunteer engagement: The influence of organizational assimilation and psychological capital constructs*

- as reflections of overall volunteer engagement attitude on multidimensional and overall individual effective volunteer behavior.* TUI University, College of Business Administration. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Çalışkan, S.C. ve Erim, A. (2010). *Pozitif örgütsel davranış değişkenleri (POD) ile yeni araştırma modelleri kurma arayışları: POD'nin işe adanmışlık, tükenmişlik ve sinizm üzerindeki etkileri.* 18. ulusal yönetim ve organizasyon kongresi bildiriler kitabı içinde (ss.658-670). 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Adana.
- Çetin, F., Hazır, K. ve Basım, N. (2013). Destekleyici örgüt kültürü ile örgütsel psikolojik sermaye etkileşimi: Kontrol odağının aracılık rolü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31, 31-52.
- Çetin, F., Şeşen, H., ve Basım, N. (2012). Örgütsel psikolojik sermayenin çalışan tükenmişliğine etkisi: Kamuda bir araştırma. 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi bildiriler kitabı içinde (ss.681-684). 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi İzmir.
- Çetin, F. ve Basım, H. N. (2012). Örgütsel psikolojik sermaye: bir ölçek uyarlama çalışması. *Amme İdaresi Dergisi*, 45, 121-137.
- Dönmez, B. (2014). *Pozitif psikolojik sermaye ile işe ilişkin duyuşsal iyilik algısı, iş doyumunu, işgören performansı ve yaşam doyumunu ilişkilerinin seyahat acentesi çalışanları örneğinde incelenmesi.* Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Envick, B.R. (2005). Beyond human and social capital: The importance of positive psychological capital for entrepreneurial success. *The Entrepreneurial Executive*, 10, 41-52.
- Erkmen, T. ve Esen, E. (2012). Psikolojik sermaye konusunda 2003-2011 yıllarında yapılan çalışmaların kategorik olarak incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 89-103.
- Erkuş, A. ve Fındıklı, M.A. (2010). *Psikolojik sermaye ile mesleki örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkiler: Meslek yaşamı projesinin aracılık etkisi.* 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi bildiriler kitabı içinde (ss.766-772). 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Adana.
- Erkuş, A. ve Fındıklı, M.A. (2012). İş yaşamında mutluluk: Psikolojik sermaye ve iş çevresinin etkileri üzerine bir araştırma. 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi bildiriler kitabı içinde (ss.420-422). 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi İzmir.
- Erkuş, A. ve Tüzün, A. (2013). *Psikolojik Sermayenin Çalışanların Tükenmişlik Düzeyine Etkisi: İş Yaşam Kalitesinin Aracılık Rolü.* 1. Örgütsel Davranış Kongresi El Kitabı, Sakarya Üniversitesi.

- Friborg, O., Barlaug, D., Martinussen, M., Rosenvinge, J.H. & Hjemdal, O. (2005). Resilience in relation to personality and intelligence. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 14, 29–40.
- Goldsmith, A.H., Darity, Jr.W. & Veum, J.R. (1998). Race, cognitive skills, psychological capital and wages. *The Review of Black Political Economy*, 26, 9-21.
- Güler, B.K. (2009). Pozitif Psikolojik Sermaye: Tanımı, Bileşenleri ve Yönetimi. Aşkın Keser, Gözde Yılmaz, Şenay Yürür. (Editörler). Çalışma Yaşamında Davranış Güncel Yaklaşımlar, İzmit: Umuttepe Yayınları.
- Güloğlu, B. ve Kararımak, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık. *Ege Eğitim Dergisi*, 11(2), 73-88.
- İnce, F. (2012). *Pozitif örgütsel davranışın örgütsel sinizm üzerindeki etkileri: Kayseri ilindeki imalat sanayi işletmelerinde bir araştırma*. Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Jensen, S. M. (2003). *Entrepreneurs as leaders: Impact of psychological capital and perceptions of authenticity on venture performance*. University of Nebraska Faculty of the Graduate College. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Jensen, S.M. & Luthans, F. (2006). Relationship between entrepreneurs' psychological capital and their authentic leadership. *Journal of Managerial Issues*, 18, 254-273.
- Kaplan, M. ve Bıçkes, M. (2012). *Psikolojik sermaye ile iş tatmini arasındaki ilişkinin analizi: Otel işletmelerinde yapılan bir araştırma*. 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi bildiriler kitabı içinde (691-696). 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi İzmir.
- Kara, A.U. (2014). *Pozitif psikolojik sermaye ile bireysel performans ilişkisi: tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği örneği*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karacaoğlu, K. ve İnce, F. (2013). Pozitif örgütsel davranışın örgütsel sinizm üzerindeki etkileri: Kayseri ilindeki imalat sanayii işletmelerinde bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18, 181-202.
- Liu, L., Hu, S., Wang, L., Sui, G. & Ma, L. (2013). Positive resources for combating depressive symptoms among Chinese male correctional officers: Perceived organizational support and psychological capital. *BMC Psychiatry*, 13, 89-97.
- Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. *The Academy of Management Executive*, 16, 57-75.

- Luthans, F., Youssef, C.M. & Avolio, B. J. (2007). *Psychological capital: Developing the human competitive edge*. New York: Oxford University Press.
- Luthans, F., Avey, J.B., Avolio, B.J., Norman, S.M. & Combs, G.M. (2006). Psychological capital development: Toward a micro-intervention. *Journal of Organizational Behavior*, 27, 387-393.
- Luthans, F., Avey, J.B., Avolio, B.J. & Peterson, S.J. (2010). The development and resulting performance impact of positive psychological capital. *Human Resource Development Quarterly*, 21, 41-67.
- Luthans, F., Avolio, B.J., Avey, J.B. & Norman, S.M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel Psychology*, 60, 541-572.
- Luthans, F., Avolio, B.J., Walumbwa, F.O. & Li W. (2005). The psychological capital of Chinese workers: Exploring the relationship with performance. *Management and Organization Review*, 1, 249-271.
- Luthans, F., Luthans, B.C. & Luthans, K.W. (2004). Positive psychological capital: Beyond human and social capital. *Business Horizons*, 47, 45-50.
- Luthans, F., Norman, S.M., Avolio, B.J. & Avey, J.B. (2008). The mediating role of psychological capital in the supportive organizational climate: Employee performance relationship. *Journal of Organizational Behavior*, 29, 219-238.
- Luthans, F. & Youssef, C.M. (2004). Human, social, and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage. *Organizational Dynamics*, 33, 143-160.
- Luthans, F. & Youssef, C.M. (2007). Emerging positive organizational behavior. *Journal of Management*, 33, 321-349.
- Luthans, F., Vogelgesang, G.R. & Lester, P.B. (2006). Developing the psychological capital of resiliency. *Human Resource Development Review*, 5, 25-44.
- Maddi, S. (2006). Hardiness: The courage to grow from stresses. *The Journal of Positive Psychology*, 1(3), 160-168.
- Masten, A.S. & Reed, M.G.J. (2002). Resilience in development. C. R. Snyder ve S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* içinde (ss. 74-88). New York: Oxford University Press, Inc.
- Met, Ö.L. (2010). *Pozitif psikolojinin örgütsel davranışın gelişmesi üzerinde etkileri ve "psikolojik sermaye" kavramı*. 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi bildiriler kitabı içinde (ss.889-894). 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Adana.
- Özkalp, E. (2009). Örgütsel davranışta yeni bir boyut: Pozitif (olumlu) örgütsel davranış yaklaşımı ve konuları. 17. ulusal yönetim ve organizasyon

- kongresi bildiriler kitabı içinde (491-497). 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Eskişehir.
- Özkalp, E. ve Seçgin, S. (2013). *Pozitif örgütsel davranışın örgütsel bağlılık üzerine etkilerini belirlemeye yönelik Eskişehir'de yapılan bir araştırma*. 21. ulusal yönetim ve organizasyon kongresi bildiriler kitabı içinde (401-406). 21. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Kütahya.
- Özyılmaz, A. (2012). Ümit, iyimserlik, toparlanma ve öz yeterlilik, çalışanın görev performansı ve bireysel örgütsel vatandaşlık davranışının ne kadarını açıklıyor? 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi bildiriler kitabı içinde (698-704). 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi İzmir.
- Pajares, F. (1997). Current Directions in Self-efficacy Research. *Advances in Motivation and Achievement*, 10, 1-49.
- Peterson, S.J. & Luthans, F. (2003). The positive impact and development of hopeful leaders. *Leadership and Organization Development Journal*, 24, 26-31.
- Rego, A., Marques, C., Leal, S., Sousa, F. & Cunha, M.P.E. (2010). Psychological capital and performance of Portuguese civil servants: Exploring neutralizers in the context of an appraisal system. *The International Journal of Human Resource Management*, 21, 1531-1552.
- Seligman, M.E.P. (1990). *Learned optimism*. New York: Pocket Books.
- Seligman, M.E.P. & Schulman, P. (1986). Explanatory style as a predictor of productivity and quitting among life insurance sales agents. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 279-307.
- Snyder, C.R. (1995). Conceptualizing, measuring, and nurturing hope. *Journal of Counseling and Development*, 73, 355-360.
- Snyder, C.R. (2000). *Handbook of hope: Theory, measures, and applications*. California: Academic Press.
- Snyder, C.R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13, 249-275.
- Stajkovic, A.D. & Luthans, F. (1998). Social cognitive theory and self-efficacy: Going beyond traditional motivational and behavioral approaches. *Organizational Dynamics*, 26, 62-74.
- Sun, T., Zhao, X.W., Yang, L.B. & Fan, L.H. (2012). The impact of psychological capital on job embeddedness and job performance among nurses: A structural equation approach. *Journal of Advanced Nursing*, 68, 69-79.
- Şişman, F. ve İşçi, E. (2014). *Yeniliği Destekleyen Örgüt İklimi ile Çalışan Performansı İlişkisinde Psikolojik Sermayenin Rolü (Medya Sektöründe Bir Araştırma)*. 13. Ulusal İşletmecilik Kongresi El Kitabı, Marmara Üniversitesi Yayınevi.

- Toor, S. U. R. & Ofori, G. (2010). Positive psychological capital as a source of sustainable competitive advantage for organizations. *Journal of Construction Engineering and Management-Asce*, 136, 341-352.
- Topçu, M.K. ve Ocak, M. (2012). *Psikolojik sermayenin tükenmişlik algısı üzerine etkisinde iş tatminin aracılık rolü: Türkiye ve Bosna-Hersek sağlık çalışanları örneği*. 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi bildiriler kitabı içinde (ss.685-690). 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi İzmir.
- Uslu, T., Gündoğdu, Z. ve Şahin, D.R. (2012). *Pozitif psikoloji çerçevesinden örgüt iklimi ve kişilik özelliklerinin çalışanların güçlenmesi aracılığıyla mesleki özdeşleşmeye etkileri*. 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon kongresi bildiriler kitabı içinde (ss.106-111). 20. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi İzmir.
- Üstün, A. ve Tekin, S. (2009). Amasya Eğitim Fakültesi öğretmen adaylarının öz yeterlilik inançlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 35-47.
- Venters, J.W. (2012). *A study of the relationship between leaders' psychological capital and leaders' 360-degree leadership style assessments*. Our Lady of the Lake University Faculty of the Center. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Walumbwa, F.O., Peterson, S.J., Avolio, B.J. & Hartnell, C.A. (2010). An investigation of the relationships among leader and follower psychological capital, service climate, and job performance. *Personnel Psychology*, 63, 937-963.
- Wisner, M.D. (2008). *Psychological capital and strengths ownership as predictors of effective student leadership*. Azusa Pacific University School of Behavioral and Applied Sciences. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

KAYNAKÇA

- Arslantaş, C.C. (2007). Güçlendirici lider davranışının psikolojik güçlendirme üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik görgül bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 227-240.
- Arslantaş, C.C. & Dursun, M. (2008). Etik liderlik davranışının yöneticiye duyulan güven ve psikolojik güçlendirme üzerindeki etkisine etkileşim adaletinin dolaylı rolü. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 111-128.
- Aydoğmuş, C. (2011). *Kişilik özellikleri ile iş tatmini ilişkisi üzerinde psikolojik güçlendirme ve dönüşümcü liderlik algısının etkileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bakan, İ. (2004). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları (İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar)*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bateman, T.S. & Crant, J.M. (1993). The proactive component of organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 14, 103-118.
- Blanchard, K., Carlos, J.P. & Randolph, A. (2001). *The 3 keys to empowerment: Release the power within people for astonishing results*. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.
- Bowen, D. E., & Lawler, E. (1992). The Empowerment of service workers: What, why, how, and when. *Sloan Management Review*, 33, 236-249.
- Brockner, J., & Higgins, E. T. (2001). Regulatory focus theory: Implications for the study of emotions at work. *Organization Behavior and Human Decision Processes*, 86(1), 35-66.
- Can, H., Aşan, Ö. & Aydın, E.M. (2006). *Örgütsel Davranış*. İstanbul: Arkan Basım Yayım Dağıtım.
- Ceylan, A. (2002). Çalışanların Güçlendirme Algıları Üzerine Tuzla Bölgesindeki Ticari Bankalarda Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(17), 113-120.
- Ceylan, A., Çöl, G. & Gül, H. (2005). İşin anlamlılığını belirleyen sosyal-yapısal özelliklerin güçlendirmeye olan etkileri ve sonuçları üzerine bir araştırma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6(1), 35-51.
- Conger, J.A. & Kanungo, R.N. (1988). The empowerment process: Integrating theory and practice. *Academy of Management Review*, 3, 471-482.
- Conger, J.A. & Kanungo, R.N. (1992). Perceived behavioural attributes of charismatic leadership. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 24, 86-102.

- Çavuş, M.F. (2006). *İşletmelerde personel güçlendirme uygulamalarının örgütsel yaratıcılık ve yenilikçiliğe etkileri üzerine imalat sanayinde bir uygulama*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çöl, G. (2004). Personel güçlendirme (Empowerment) kavramının benzer yönetim kavramları ile karşılaştırılması. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 6, 35-46.
- Çöl, G. & Ardiç, K. (2008). Sosyal yapısal özelliklerin örgüte bağlılık üzerine etkileri. *Gazi Osman Paşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(2), 157-174.
- Doğan, S. (2006). *Personel Güçlendirme*. İstanbul: Kare Yayınları.
- Donaldson, S.I. & Ko, I. (2010). Positive organizational psychology, behavior, and scholarship: A review of the emerging literature and evidence base. *The Journal of Positive Psychology*, 5(3), 177-191.
- Eren, E. (2009). *Yönetim ve Örgüt çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Erstad, M. (1997). Empowerment and organizational change. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 9(7), 325– 333.
- Ghani, N.A.A. & Hussin, T.A.B. (2009). The impact of psychological empowerment on lecturers' innovative behaviour in Malaysian private higher education institutions. *Canadian Social Science*, 5(4), 54-62.
- Gist, M.E. (1987). Self-efficacy: Implications for organizational behavior and human resource management. *Academy of Management Review*, 12(3), 472-485.
- Gist, M.E. & Mitchell, T.R. (1992). Self-efficacy: A theoretical analysis of its determinants and malleability. *Academy of Management Review*, 2, 183-211.
- Gümüştekin, G.E. & Emet, C. (2007). Güçlendirme algılarındaki değişimin örgütsel kültür ve bağlılık üzerindeki etkileşimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 90-116.
- Habermas, J. (1984). *The Theory of Communicative Action – Reason and the rationalisation of society*. Boston, MA: Beacon Press.
- Hackman, J.R. & Oldham, G.R. (1980). *Work redesign*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Hales, C. & Klidas, A. (1998). Empowerment in five-star hotels: choice, voice or rhetoric? *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 10(3), 88-95.
- Holdsworth, L. & Cartwright, S. (2003). Empowerment, stress and satisfaction: An exploratory study of a call centre. *Leadership and Organization Development Journal*, 24(3), 131–140.

- Howell, J.M. & Avolio, B.J. (1993). Transformational leadership, transactional leadership, locus of control, and support for innovation: Key predictors of consolidated-business-unit performance. *Journal of Applied Psychology*, 78, 891-902.
- Jacobs, N.J. (2005). *Frm divine calling to holy burnout: The relationship between social interest, empowerment, and burnout among episcopal clergy*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Seattle Pacific University.
- Jha, S. (2011). Influence of psychological empowerment on affective, normative and continuance commitment- A study in the Indian IT industry. *Journal of Indian Business Research*, 3(4), 263-282.
- Jha, S.S. & Nair, S.K. (2006). Empowerment in the Indian Hotel Industry: The role of employee personality. *IIMB Management Review*, 18(3), 253-264.
- Kahn, R.L. Wolfe, D.M., Quinn, R.P., Snoek, J.D. & Rosenthal, R.A. (1964). *Organizational stress: Studies in role conflict and ambiguity*. New York: Wiley.
- Kanter, R.M. (1983). *The Change Masters*. New York: Simon and Schuster.
- Kanter, R.M. (1993). *Men and Women of the Corporation*. New York: Basic Books.
- Koçel, T. (2005). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Arıkan Yayınevi.
- Lee, M. & Koh, J. (2001). Is Empowerment really a new concept? *International Journal of Human Resource Management*, 12(4), 684-695.
- Maynard, M.T., Gilson, L.L. & Mathieu, J.E. (2012). Empowerment- Fad or Fab? A multilevel review of the past two decades of research. *Journal of Management*, 38(4), 1231-1281.
- Meyerson, S.L. & Kline, T.J.B. (2008). Psychological and environmental empowerment: Antecedents and consequences. *Leadership & Organization Development Journal*, 29(5), 444-460.
- Mills, P.K. & Ungson, G.R. (2003). Reassessing the limits of structural empowerment: Organizational constitution and trust as controls. *Academy of Management Review*, 28, 143-153.
- Ökten, S.S. (2008). *Güçlendirmenin İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisinde Kalite Kültürünün Ara Değişken Olarak İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztuna, A.T. (2010). *Psikolojik güçlendirmenin çalışan motivasyonu göstergeleri ile ilişkisi ve bir uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Peachey, G.A. (2002). *The effect of leader empowering behaviours on staff nurses' workplace empowerment, psychological empowerment, organi-*

- zational commitment, and absenteeism.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), McMaster University.
- Pektaş, C. (2002). *Toplam kalite uygulamaları ve demografik değişkenlerin iş tatmini boyutları ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkiyi farklılaştırması.* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Redmond, M.R., Mumford, M.D. & Teach, R. (1993). Putting creativity to work: Effects of leader behavior on subordinate creativity. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 55, 120-151.
- Robbins, T.L., Crino, M.D. & Fredendall, L.D. (2002). An integrative model of the empowerment process. *Human Resource Management Review*, 12, 419-443.
- Rotter, J.B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs*, 80, 1014-1053.
- Schermerhorn, J.R., Hunt, J.G. & Osborn, R.N. (1995). *Basic Organizational Behavior.* New York: John Wiley and Sons Inc.
- Seibert, S.E., Silver, S.R. & Randolph, W.A. (2004). Taking empowerment to the next level: A multiple-level model of empowerment, performance and satisfaction. *Academy of Management Journal*, 47(3), 332-349.
- Smith, S.M. (2008). The impact of structural empowerment on project manager's organizational commitment. *Journal of Academy of Business and Economics*, 8(1), 171-178.
- Spreitzer, G., Mark, M. & Kizilos, A. (1997). A dimensional analysis of the relationship between psychological empowerment and effectiveness, satisfaction and strain. *Journal of Management*, 23(5), 679-704.
- Spreitzer, G.M. (1995). Psychological empowerment in the workplace: Dimensions, measurement, and validation. *Academy of Management Journal*, 38(5), 1442-1465.
- Spreitzer, G.M. (1996). Social structural characteristics of psychological empowerment. *Academy of Management Journal*, 39, 483-504.
- Spreitzer, G.M. (2007). Giving peace a chance: Organizational leadership, empowerment, and peace. *Journal of Organizational Behavior*, 28, 1077-1095.
- Spreitzer, G.M., Janasz, S.C. & Quinn, R.E. (1999). Empowered to Lead: The role of psychological empowerment in leadership. *Journal of Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 20, 511-526.
- Thomas, K.W. & Velthouse, B.A. (1990). Cognitive elements of empowerment: An "interpretive" model of intrinsic task motivation. *Academy of Management Review*, 15, 666-681.

- Üner, S. & Turan, S. (2010). The construct validity and reliability of the Turkish version of Spreitzer's psychological empowerment scale. *BMC Public Health*, 117, 1-8.
- Wetzels, M., de Ruyter, K. & Bloemer, J. (2000). Antecedents and consequences of role stress of retail sales persons. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 7(2), 65-75.
- Yalçın, N.Y. (2013). *Psikolojik güçlendirme ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yüksel, Ö. & Erkutlu, H. (2003). Personeli Güçlendirme – Empowerment. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 131-142.

di kişisel yetkinliklerine bağlayacaklardır. Ancak örgütüyle uyumunu gerçekleştiremeyen bireylerin örgüte bakış açısı daha olumsuzdur. Düşük uyum düzeyinde, işgörenler muhtemelen hayal kırıklıkları ile dolu olacak, kendilerini bozguna uğramış gibi hissedecekler ve örgütlerinden ve çevrelerinden uzaklaşarak yalnızlaşmaya başlayacaklardır. Bu tür duygular, birey ile iş çevresi arasındaki duygusal, psikolojik ve işlevsel açığın yansımalarıdır. Bu tür durumlarda, sonuç olarak iş doyumu ve bağlılık azalacaktır (Vigoda-Gadot ve Meiri, 2008).

BİREY-ÖRGÜT UYUMUNUN ÖLÇÜMÜ

Örgütsel davranış literatürü incelendiği zaman birey-örgüt uyumunu ölçmek amacıyla genellikle Netemeyer ve diğerleri (1997) tarafından geliştirilen 4 maddeden oluşan "Birey-Örgüt Uyumu Ölçeği"nin kullanılmakta olduğu görülmektedir. Bu ölçekteki örnek maddeler arasında, "Kişisel değerlerimin çalıştığım örgüt ile iyi bir uyum içinde olduğunu düşünüyorum." ve "Çalıştığım örgütün değerleri, benim diğer bireylerle ilgili düşüncelerimle uyumludur." verilebilir. Ölçeğin Netemeyer ve diğerleri (1997) tarafından yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach alfa katsayısı .88 olarak tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akbaş, T. T. (2010). *Örgütsel etik iklim, kişi-örgüt uyumu, örgütsel bağlılık ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi: Görgül bir araştırma*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.
- Autry, C. W., & Daugherty, P. J. (2003). Warehouse operations employees: Linking person-organization fit, job satisfaction, and coping responses. *Journal of Business Logistics*, 24(1), 171-197.
- Aykut, S. (2007). *Örgütsel adalet, birey -örgüt uyumu ile çalışanların işle ilgili tutumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aytaç, S. (2001). Örgütsel davranış açısından kişiliğin önemi. *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 3(1), 96.

- Barbarosa, Đ., & Cardoso, C. C. (2007). Managing diversity in academic organizations: A challenge to organizational culture. *Women in Management Review*, 22(4), 274-288.
- Cable, D. M. (1995). *The role of person-organization fit in organizational entry*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Cornell University.
- Cable, D. M., & Judge, T. A. (1994). Pay preferences and job search decisions: A person organization fit perspective. *Personnel Psychology*, 47, 317-349.
- Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (1999). *Diagnosing and changing organizational culture based on the competing values framework*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Chatman, J. A. (1989). Improving interactional organizational research: A model of person-organization fit. *Academy of Management Review*, 14, 333-349.
- Chatman, J. A. (1991). Matching people and organizations: Selections and socialization in public accounting firms. *Administrative Science Quarterly*, 142(3), 459-484.
- Cherrington, D. J. (1994). *Organizational behaviour: The management individual and organizational performance*. Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Deal, T. E., & Kennedy, A. A. (1982). *Corporate cultures: The rites and rituals of corporate life*. Harmondsworth: Penguin Books.
- Deci, E. L., Connell, J. P., & Ryan, R. M. (1989). Self-determination in a work organization. *Journal of Applied Psychology*, 74(4), 580-590.
- Dinçer, Ö. (1991). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. İstanbul: Timaş Yayınevi.
- Dwyer, D., & Ganster, D. (1991). The effects of job demands and control on employee attendance and satisfaction. *Journal of Organizational Behavior*, 12, 595-608.
- Enz, C. A. (1988). The role of value congruity in intraorganizational power. *Administrative Science Quarterly*, 13, 284-304.
- Eren, E. (2001). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Finegan, J. E. (2000). The impact of person and organizational values on organizational commitment. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 73, 149-169.
- Forehand, G. A., & Gilmer, B. V. (1964). Environmental variation in studies of organizational behavior. *Psychological Bulletin*, 62, 361-382.

- Goodman, S. A., & Svyantek, D. J. (1999). Person-organization fit and contextual performance: Do shared values matter? *Journal of Vocational Behavior, 55*, 254-275.
- Greenberg, J. (1999). *Managing behavior in organizations*. New Jersey: Prentice Hall.
- Halpin, A. W., & Croft, D. B. (1963). *Organizational climate of schools*. Chicago: University of Chicago.
- Harvey, P., Stoner, J., Hochwarter, W., & Kacmar, C. (2007). Coping with abusive supervision: The neutralizing effects of ingratiation and positive affect on negative employee outcomes. *Leadership Quarterly, 18*, 264-280.
- Ivancevich, J. M., & Matteson, M. T. (1984). A type A-B person-work environment interaction model for examining occupational stress and consequences. *Human Relations, 37*, 491-513.
- Johnson, D. W., & R.T., J. (2001). Peer mediation in an inner elementary school. *Urban Education, 36*(2), 165-178.
- Karçioğlu, F. (2001). Örgüt kültürü ve örgüt iklimi ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(1-2), 265-283.
- Koçel, T. (2001). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.
- Kraimer, M. L. (1997). Organizational goals and values: A socialization model. *Human Resource Management Review, 7*(4), 425-447.
- Kravitz, D. A. (1995). Attitudes toward affirmative action plans directed at Blacks: Effects of plan and individual differences. *Journal of Applied Social Psychology, 25*, 2192-2220.
- Kristof, A. (1996). Person-organization fit: An integrative review of its conceptualizations, measurement and implications. *Personnel Psychology, 49*, 1-49.
- Kristof-Brown, A., Zimmerman, R. D., & Johnson, E. C. (2005). Consequences of individuals' fit at work: A meta-analysis of person-job, person-organization, person-group, and person-supervisor fit. *Personnel Psychology, 58*, 281-342.
- Kristof-Brown, A. L. (2000). Perceived applicant fit: Distinguishing between recruiters' perceptions of person-job and person-organization fit. *Personnel Psychology, 53*(3), 643-671.
- McDonald, P. R. (1993). *Individual-organizational value congruence: Operationalization and consequents*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), University of Western Ontario, Ontario.

- Netemeyer, R. G., Boles, J. S., McKee, D. O., & McMurrian, R. (1997). An investigation into the antecedents of organizational citizenship behaviors in a personal selling context. *Journal of Marketing*, 61(3), 85-98.
- O'Reilly, C. A., J. C., & Caldwell, D. F. (1991). People and organizational culture: A profile comparison approach to assessing person-organization fit. *Academy of Management Journal*, 34, 487-516.
- Olsen, D., Maple, S. A., & Stage, F. K. (1995). Women and minority faculty job satisfaction: Professional role interests, professional satisfactions, and fit. *Journal of Higher Education*, 66, 267-293.
- O'Reilly, C. A. (1989). Corporations, culture, and commitment: Motivation and social control in organizations. *California Management Review*, 31(4), 9-25.
- O'Reilly, C. A., Caldwell, D., & Mirabile, R. (1990). *More than a mirage: Disposition situation interaction as explanations of work behavior*. Berkeley: Walter A. Haas School of Business, University of California.
- Öğüt, A. (2001). *Bilgi çağında yönetim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özkalp, E. (1995). Örgüt kültürü ve kuramsal gelişmeler. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Dergisi*, 1, 2-10.
- Özsoy, E., & Yıldız, G. (2013). Kişilik kavramının örgütler açısından önemi: Bir literatür taraması. *İşletme Bilimi Dergisi*, 1(2), 1-12.
- Parkes, L. P., Boncher, S., & Schneider, S. K. (2001). Person-organization fit across cultures: An empirical investigation of individualism and collectivism. *Applied Psychology: An International Review*, 50(1), 81-108.
- R.J., B., & E., D. (1982). Preferred organizational climates of type individuals. *Journal of Vocational Behaviour*, 21, 50-59.
- Rounds, J. B., Dawis, R. W., & H, L. L. (1987). Measurement of person-environment fit and prediction of satisfaction in the theory of work adjustment. *Journal of Vocational Behavior*, 31, 297-318.
- Schein, E. H. (1995). *Örgüt Psikolojisi*: TODAİ Yayınları No: 173.
- Schneider, B. (1987). The people make the place. *Personnel Psychology*, 40, 437-453.
- Silver, P. F. (1983). *Educational administration: Theoretical perspectives on practice and research*. New York: Harper and Row Publishers.
- Toktamışoğlu, M. (2002). *Kot pantolonlu yönetici*. İstanbul: MediaCat.
- Ulutaş, M. (2010). *Birey örgüt uyumu kuramı ve dalaman havalimanı çalışanları üzerine bir alan araştırması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Vancouver, J. B., & Schmitt, N. W. (1991). An exploratory examination of person-organization fit: Organizational goal congruence. *Personnel Psychology, 44*(2), 333-352.
- Vecchio, R. P. (1988). *Organizational behavior*. Chicago: Dryden Press.
- Vigoda-Gadot, E., & Meiri, S. (2008). New public management values and person organization fit: A socio-psychological approach and empirical examination among public sector personnel. *Public Administration, 86*, 111–131.
- Xiaojun, W., & Peilan, G. (2009). *The application of person-organization fit to the practice of human resource management*. Paper presented at the International Conference on Convergence Information Technology, Seoul, Korea.

şarılarımdır.”, “Birisi (örgütü) övdüğünde, bunu kişisel bir iltifat olarak görürüm.” ve “Eğer medyadaki bir öykü (örgütü) eleştirmişse, utanç duyarım.” biçimindedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, N. E. (2014). *Psikolojik sözleşme ile örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişki: Ankara PTT Başmüdürlüğü örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Aksaray.
- Aliyev, Y. (2014). *Örgütsel sosyalleşme ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişki: Bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Erzurum.
- Ashforth, B. (2001). *Role transitions in organizational life: An identity-based perspective*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Ashforth, B. E., Harrison, S. H., & Corley, K. G. (2008). Identification in organizations: An examination of four fundamental questions. *Journal of Management*, 34(3), 325-374.
- Ashforth, B. E., & Mael, F. (1989). Social identity theory and the organization. *Academy of Management Review*, 14, 20-39.
- Bergami, M., & Bagozzi, R. P. (2000). Self-categorization, affective commitment and group self-esteem as distinct aspects of social identity in the organization. *British Journal of Social Psychology*, 39(4), 555-577.
- Boutwell, D. A. C. (2003). *Organizational identity, self-concept, and commitment among teachers in Northwest Florida*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), The University of West Florida, Pensacola, FL.
- Cheney, G., & Tompkins, P. K. (1987). Coming to terms with organizational identification and commitment. *Central States Speech Journal*, 38(1), 1-15.
- Chreim, S. (2002). Influencing organizational identification during major change: A communication-based perspective. *Human Relations*, 55(9), 1117-1137.
- Christ, O., Van Dick, R., Wagner, U., & Stellmacher, J. (2003). When teachers go the extra mile: Foci of organizational identification as determinants of different forms of organizational citizenship behaviour among schoolteachers. *British Journal of Educational Psychology*, 73, 329-341.

- Çakınberk, A., Derin, N., & Demirel, E. T. (2011). Örgütsel özdeşleşmenin örgütsel bağlılıkla biçimlenmesi: Malatya ve Tunceli özel eğitim kurumları örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 89-121.
- Dukerich, J. M., Golden, B. R., & Shortell, S. M. (2002). Beauty is in the eye of the beholder: The impact of organizational identification identity and image on the cooperative behaviors of physicians. *Administrative Science Quarterly*, 47(3), 507-533.
- Dutton, J. E., Dukerich, J. M., & Harquail, C. V. (1994). Organizational images and member identification. *Administrative Science Quarterly*, 39, 239-263.
- Edwards, M. R. (2005). Organizational identification: A conceptual and operational review. *International Journal of Management Reviews*, 7(4), 207-230.
- Elsbach, D. K., & Bhattacharya, C. B. (2001). Defining who you are by what you're not: organizational disidentification and the national rifle association. *Organizations Science*, 12(4), 393-413.
- Elsbach, K. D. (1999). An expanded model of organisational identification. *Research in Organisational Behaviour*, 21, 163-200.
- Findık, M. (2011). *Algılanan örgütsel desteğin, örgütsel özdeşleşme ve işten ayrılma niyetine etkisi araştırması: Konya aile hekimleri örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Giddens, A. (1984). *The constitution of society: Outline of the theory of structuration*. Berkeley: University of California Press.
- Gioia, D. A., & Thomas, J. B. (1996). Identity, image, and issue interpretation: Sensemaking during strategic change in academia. *Administrative Science Quarterly*, 41(3), 370-403.
- Gossett, L. M. (2002). Kept at arm's length: Questioning the organizational desirability of member identification. *Communication Monographs*, 69(4), 385-404.
- Haslam, S. A., Eggins, R. A., & Reynolds, K. J. (2003). The ASPIRe Model: Actualizing social and personal identity resources to enhance organizational outcomes. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 76(1), 83-113.
- Hatch, M., & Schultz, M. (2002). The dynamics of organizational identity. *Human Relations*, 55(8), 989-1005.
- İşcan, Ö. F. (2006). Dönüştürücü/etkileşimci liderlik algısı ve örgütsel özdeşleşme ilişkisinde bireysel farklılıkların rolü. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(11), 160-177.

- J.M., D., Golden, B., & S.M., S. (2002). Beauty is in the eye of the beholder: The impact of organizational identification, identity and image on physician cooperative behavior. *Administrative Science Quarterly*, 47(3), 1-31.
- Karabey, C. N. (2005). *Örgütsel özdeşleşme, örgütsel imaj ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi: Bir uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Katrinli, A., Atabay, G., Günay, G., & Güneri, B. (2009). Exploring the antecedents of organizational identification: The role of job dimensions, individual characteristics and job involvement. *Journal of Nursing Management*, 17(1), 66-73.
- Knight, C., & Haslam, S. A. (2010). Your place or mine? Organizational identification and comfort as mediators of relationships between the managerial control of workspace and employees' satisfaction and well-being. *British Journal of Management*, 21, 717-735.
- Knippenberg, D. V., & Schie, V. (2000). Foci and correlates of organizational identification. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 73(2), 137-147.
- Kreiner, G. E., & Ashforth, B. E. (2004). Evidence toward an expanded model of organizational identification. *Journal of Organizational Behavior*, 25(1), 1-27.
- Liberman, C. J. (2011). *Why organizational identification 'matters' as a communication variable? : A state-of-the-art review of past, present, and future trends*. Paper presented at the Proceedings of the New York State Communication Association, New York.
- Lipponen, J., Helkama, K., Olkkonen, M., & Juslin, M. (2005). Predicting the different profiles of organizational identification: A case of a shipyard subcontractors. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 78(1), 97-112.
- Mael, F., & Ashforth, B. (1992). Alumni and their alma mater: A partial test of the reformulated model of organizational identification. *Journal of Organizational Behavior*, 13(1), 103-123.
- Mael, F. A., & Ashforth, B. E. (1995). Loyal from day one: Biodata, organizational identification, and turnover among newcomers. *Personnel Psychology*, 48(2), 309-333.
- Mael, F. A., & Ashforth, B. E. (2001). Identification in work, war, sports, and religion: Contrasting the benefits and risks. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 31(2), 197-222.

- Michel, A. A., & Jehn, K. E. (2003). The dark side of identification: Overcoming identification-induced performance impediments. *Research on Managing Groups and Teams, 5*, 189-219.
- O'Reilly, C. A., & Chatman, J. (1986). Organizational commitment and psychological attachment: The effects of compliance, identification, and internalization on prosocial behavior. *Journal of Applied Psychology, 71*(3), 492-499.
- Olkkonen, M. E., & Lipponen, J. (2006). Relationships between organizational justice, identification with organization and work unit, and group-related outcomes. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 100*(2), 202-215.
- Polat, M. (2009). *Örgütsel özdeşleşmenin öncülleri ve ardılları üzerine bir saha çalışması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Pratt, M. G. (1998). To be or not to be? Central questions in organizational identification. In D. A. Whetten & P. C. Godfrey (Eds.), *Identity in organizations: Building theory through conversations* (pp. 171-201). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Pratt, M. G. (2000). The good, the bad, and the ambivalent: managing identification among Amway distributors. *Administrative Science Quarterly, 45*, 456-493.
- Ravelo, B. C. L. (2006). *Organizational identification in merged companies: A comparison of a Colombian governmental and a German medical institution*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Philipps-Universität Marburg, Marburg, Germany.
- Reade, C. (2001). Antecedents of organizational identification in multinational corporations: Fostering psychological attachment to the local subsidiary and the global organization. *Journal of Human Resource Management, 12*(8), 1269-1291.
- Scott, C. R., Corman, S. R., & Cheney, G. (1998). Development of a structural model of identification in the organization. *Communication Theory, 8*(3), 298-336.
- Scott, S. G., & Lane, V. R. (2000). A stakeholder approach to organizational identity. *The Academy of Management Review, 25*(1), 43-62.
- Shamir, B. (1990). Calculations, values, and identities: The sources of collectivistic work motivation. *Human Relations, 43*, 313-332.
- Sluss, D. M., Klimchak, M., & Holmes, J. J. (2008). Perceived organizational support as a mediator between relational exchange and organizational identification. *Journal of Vocational Behavior, 73*(3), 457-464.

- Smidts, A., Pruyn, A. T. H., & Van Riel, C. B. M. (2001). The impact of employee communication and perceived external prestige on organizational identification. *Academy of Management Journal*, 49(5), 1051–1062.
- Tajfel, H. (1978). Intergroup behaviour: II. Group perspectives. In H. Tajfel & C. Fraser (Eds.), *Introducing social psychology* (pp. 423–445). Harmondsworth, UK: Penguin.
- Tajfel, H. (1982). Social psychology of intergroup relations. *Annual Review of Psychology*, 33, 1- 39.
- Tak, B., & Aydemir, A. (2006). *Algılanan örgütsel prestij ile örgütsel bağlılık ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik bir araştırma*. Paper presented at the 14. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Erzurum.
- Tokgöz, E. (2012). *Örgütsel güven, örgütsel özdeşleşme ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Tokgöz, E., & Seymen, O. A. (2013). Örgütsel güven, örgütsel özdeşleşme ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki: Bir devlet hastanesinde araştırma. *Öneri Dergisi*, 10(39), 61-76.
- Turgut, H., Tokmak, İ., & Güçel, C. (2012). The effect of transformational leadership on organizational identification and perceived corporate reputation: A university sample. *International Journal of Social Sciences and Humanity Studies*, 4(2), 245-254.
- Tüzün, İ. K. (2006). *Örgütsel güven, örgütsel kimlik ve örgütsel özdeşleşme ilişkisi, uygulamalı bir çalışma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tüzün, İ. K., & Çağlar, İ. (2008). Örgütsel özdeşleşme kavramı ve iletişim etkinliği ilişkisi. *Journal of Yaşar University*, 3(9), 1011- 1027.
- Van Dick, R. (2001). Identification in organizational contexts: Linking theory and research from social and organization psychology. *International Journal of Management Reviews*, 3(4), 265–283.
- Van Dick, R., Christ, O., Stellmacher, J., Wagner, U., Ahlswede, O., Grubba, C., . . . Tissington, P. (2004). Should I stay or should I go? Explaining turnover intentions with organizational identification and job satisfaction. *British Journal of Management*, 15(4), 351–360.
- Van Knippenberg, D., & Sleebos, E. (2006). Organizational identification versus organizational commitment: Self-definition, social exchange, and job attitudes. *Journal of Organizational Behavior*, 27(1), 571-584.

- Van Knippenberg, D., Van Dick, R., & Tavares, S. (2007). Social identity and social exchange: Identification, support, and withdrawal from the job. *Journal of Applied Social Psychology, 37*(3), 457–477.
- Van Knippenberg, D., Van Knippenberg, B., De Cremer, D., & Hogg, M. A. (2004). Leadership, self, and identity: A review and research agenda. *The Leadership Quarterly, 15*(6), 825–856.
- Van Knippenberg, D., & Van Schie, E. C. M. (2000). Foci and correlates of organizational identification. *Journal of Occupational and Organizational Psychology, 73*(2), 137–147.
- Webber, S. S. (2011). Dual organizational identification impacting client satisfaction and word of mouth loyalty. *Journal of Business Research, 64*(2), 119–125.
- Zagenczyk, T. J., Gibney, R., Few, W. T., & Scott, K. L. (2011). Psychological contracts and organizational identification: The mediating effect of perceived organizational support. *Journal of Labor Research, 32*(3), 254–281.